

Wersja: 14.04.2023

Opracowanie: Magdalena Bar na podstawie dyskusji i ustaleń zespołu związanego z FER (Sabina Lubaczewska, Aleksandra Zienkiewicz, Magdalena Berezowska-Niedźwiedź oraz zaproszeni Eksperti)

Administracyjne kary pieniężne

1.

W art. 88 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody:

a) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

3) zniszczenie drzewa spowodowane:

- a) wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa lub
- b) wykonywaniem prac w obrębie strefy ochrony korzeni drzewa lub
- c) uszkodzeniem pnia drzewa prowadzącym do utraty żywotności drzewa lub
- d) innym działaniem prowadzącym do utraty żywotności drzewa;

b) dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

3a) zniszczenie krzewu;

2.

W art. 89:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

1. Administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 ust. 1 pkt 1-3, 5 i 6, ustala się w wysokości dwukrotnej opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu, o której mowa w art. 84 ust. 1, a w przypadku, w którym usunięcie drzewa lub krzewu jest zwolnione z obowiązku uiszczenia opłaty, administracyjną karę pieniężną ustala się w wysokości takiej opłaty, która byłaby ponoszona, gdyby takiego zwolnienia nie było, z zastrzeżeniem ust. 1a.

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

1a. Administracyjną karę pieniężną, o której mowa w ust. 1, w przypadku, gdy jest ona nakładana na osobę fizyczną, która na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej usunęła lub zniszczyła drzewo lub krzew albo uszkodziła drzewo, ustala się w wysokości opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu, o której mowa w art. 84 ust. 1, pomnożonej przez 0,5.

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

2. Administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 ust. 1 pkt 4, ustala się w wysokości opłaty za usunięcie drzewa, o której mowa w art. 84 ust. 1, pomnożonej przez 0,6, z zastrzeżeniem ust. 2a.

c) dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

2a. Administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 ust. 1 pkt 4, w przypadku, gdy jest ona nakładana na osobę fizyczną, która na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej usunęła lub zniszczyła drzewo lub krzew albo uszkodziła drzewo, ustala się w wysokości opłaty za usunięcie drzewa, o której mowa w art. 84 ust. 1, pomnożonej przez 0,3.

d) ust. 11 otrzymuje brzmienie:

11. Organ może umorzyć 75% wymierzonej kary, o której mowa w ust. 1a lub 2a, osobom fizycznym, które na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej usunęły lub zniszczyły drzewo lub krzew albo uszkodziły drzewo, w przypadku gdy osoby te nie są w stanie uiścić kary w pełnej wysokości bez znacznego uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, jeżeli dochód miesięczny na jednego członka gospodarstwa domowego nie przekracza 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę w danym roku.

3.

Dodaje się art. 89a w brzmieniu:

Art. 89a. 1. W przypadku prowadzenia działań, o których mowa w art. 87a ust. 1a lub prowadzenia prac w koronie drzewa niezgodnie z przepisami art. 87a ust. 2, wójt, burmistrz albo prezydent miasta może wydać decyzję administracyjną nakazującą natychmiastowe wstrzymanie tych działań lub prac w zakresie w jakim jest to konieczne do zapewnienia ochrony drzewa.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1 podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1 nie wyłącza możliwości wydania decyzji wymierzającej administracyjną karę pieniężną, o której mowa w art. 88 i 89.

4.

Art. 90 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

1. Czynności, o których mowa w art. 83-89a, w zakresie, w jakim są one wykonywane przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, w odniesieniu do nieruchomości będących własnością gminy - z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu - wykonuje starosta.

Uzasadnienie

Kara za zniszczenie drzewa

W obecnym stanie prawnym wątpliwości budzi pojęcie „zniszczenia drzewa”, za które nakładane są kary pieniężne. Ze względu na to, że w obecnej wersji ustawy o ochronie przyrody (art. 87a ust. 5) wskazano, że „usunięcie gałęzi w wymiarze przekraczającym 50% korony stanowi zniszczenie drzewa”, niektóre organy stosujące przepis dotyczący kar uznawały, że zniszczeniem jest tylko wskazane wyżej usunięcie gałęzi, a nie inne działanie podjęte wobec drzewa (choć w literaturze i orzecznictwie wskazuje się, że np. uszkodzenie korzeni też może prowadzić do zniszczenia drzewa).

W proponowanych w niniejszym projekcie przepisach pozostawia się (po pewnej modyfikacji) przepis precyzujący jaką ingerencję w koronę drzewa należy uznać za jego zniszczenie (art. 87a ust. 5), a także dodaje się przepis precyzujący jaką ingerencja w korzenie stanowi zniszczenie drzewa (art. 87 ust. 1b).

W celu uniknięcia dotychczasowych problemów interpretacyjnych (tj. uznawania przez organy, że zniszczeniem drzewa są tylko określone ingerencje w koronę lub w korzenie), w art. 88 ust. 1 pkt 1 doprecyzowano, że uszkodzenie drzewa może nastąpić nie tylko poprzez ingerencje w jego koronę lub korzenie, ale także przez uszkodzenie pnia (np. okorowanie) lub inne działania (np. podlanie żrącą substancją itp.).

Wymiar kary dla osób fizycznych usuwających drzewa lub krzewy na cele niezwiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej

Ze względu na to, że w projekcie proponuje się podniesienie wymiaru opłat za usuwanie drzew i krzewów, a co za tym idzie podniesieniu ulegną również kary, może okazać się, że kary nakładane na osoby fizyczne bez związku z działalnością gospodarczą byłyby dla nich nieproporcjonalnie dotkliwie.

Aby tego uniknąć, i tym samym uczynić zadość wymaganiom wynikającym z wyroku TK z dnia 1 lipca 2014 r. (SK 6/12) wprowadzono następujące rozwiązania:

- a) W ust. 1a i 2a wprowadzono zasadę, że kary nakładane na osoby fizyczne dokonujące czynów objętych karą bez związku z działalnością gospodarczą stanowić będą połowę kar nakładanych na inne podmioty.
Jednocześnie w ust. 1 pozostawiono regulację dotyczącą kar za czyny, o których mowa w art. 88 ust. 1 pkt 5 i 6, czyli za usunięcie drzewa bez zgłoszenia, mimo sprzeciwu organu od zgłoszenia albo przed upływem terminu na wniesienie tego sprzeciwu – mimo że czyny te, na pierwszy rzut oka, odnoszą się właśnie do osób fizycznych usuwających drzewo bez związku z działalnością gospodarczą.

Uczyniono tak dlatego, że zgłoszenie może zostać złożone także przez podmiot do tego nieuprawniony, np. przez osobę fizyczną, ale w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą (osoba taka powinna otrzymać wówczas sprzeciw organu). W odniesieniu do takich podmiotów nie jest uzasadnione stosowanie kary obniżonej o połowę.

- b) W ust. 11 przewidziano, że organ może umorzyć takim osobom fizycznym nie 50% (jak było to dotychczas), ale 75% kary (o ile osoby te spełniają określone w ust. 1 warunki).

Wstrzymanie działań szkodzących korzeniom lub koronie drzewa

Proponowany art. 89a ma za zadanie dać organom gminy (a na terenach gminnych odpowiednio staroście albo marszałkowi) kompetencję do wydawania decyzji nakazującej wstrzymanie prac prowadzonych w strefie ochrony korzeni drzewa (a więc prac, które - zgodnie z art. 87a ust. 1a prowadzą do zniszczenia drzewa) oraz prac prowadzonych w koronie drzewa polegających na niezgodnym z ustawą (nadmiernym) przycinaniu gałęzi drzewa.

Obecnie organy te nie dysponują narzędziami wstrzymania prac szkodliwych dla drzew; mogą jedynie, już po dokonaniu zniszczenia, nałożyć administracyjną karę pieniężną.

Wydanie decyzji wstrzymującej prace i nakazującej podjęcie działań jest często konieczne dla realnego uratowania drzewa przed zniszczeniem lub uszkodzeniem. Ze względu na to, że w opisanych wyżej sytuacjach potrzebne jest natychmiastowe wstrzymanie działań, decyzje takie byłyby z mocy prawa natychmiast wykonalne (proponowany ust. 2) - w przeciwnym razie adresat takiej decyzji nie musiałby jej wykonywać do czasu aż stanie się ona ostateczna, a więc przez dwa tygodnie, a jeśli złożyłby od niej odwołanie - do czasu rozstrzygnięcia sprawy przez organ odwoławczy, a więc w praktyce przez kilka tygodni.

Sugestia dodania opisanych wyżej przepisów została przedstawiona przez przedstawicieli organów gmin, biorących udział w konsultacjach pierwotnej wersji projektu zmian ustawy.

W związku z dodaniem artykułu 89a, w art. 90 ust. 1 konieczne było wprowadzenie zmiany dotyczącej kompetencji starosty albo marszałka do czynności, o których mowa w art. 83-89a - dotychczas przepis ten mówił o czynnościach z art. 83-89.